

Posamezne številke:
Navadne Din 1.—
ob nedeljah Din 1.50.

"TABOR" izhaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 18. uri s
datumom naslednjega dne ter stane
mesечно po pošti D 12.50, za ino-
stevstvo D 20.50, dostavljen na dom
D 14.—, na izkaznice D 12.50.
Inserati po dogovoru.

Naroča se pri upravi "TABORA",
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

Poslilna plačana v gotovini.

TABOR

Posamezne številke:
Navadne Din 1.—
ob nedeljah Din 1.50.

UREDNIŠTVO se nahaja v Mar-
iboru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nad-
stropje. Telefon izborni št. 230.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, prisoj. d. d. d. d. d. d.
Telefon št. 24. — ŠHS poštna številka
Maribor št. 1237.

Na naročila brez denarja se ne
odgovarja. — Rokopisi se ne vračajo.

Leto: V.

Maribor, petek 18. januarja 1924.

Številka: 15.

Nemški socializem. Zivahno politično vrvenje v Beogradu.

Profesor edinburškega vseučilišča Charles Sarolea, ki je nedavno priredil tudi v Pragi več predavanj, je objavil v "Morning Postu" studijo o nemškem socializmu. Članek je sicer tuintant nekoliko tendenčen, pove pa marsikatero nepovrgljivo resnico. Prof. Sarolea se trudi dokazati, da je nemška socialna demokracija orodje nemških gospodovskih teženj. Treba je seveda dobro ločiti socialen pokret delavskih mas od programa socialističnih strank, kakor je to dobro utemeljil na pr. Werner Sombart. Ch. Sarolea gotovo ne misli, da je delavski odpor proti kapitalizmu nemška iznajdba, saj so socialni pokreti obstojali tudi pred Marxom, trdi pa, da ima socialno-demokratska doktrina nemško obelodje in da se je v zadnjem času postavila v službo pangermanizma. V tem oziru ima prav. Prof. Sarolea piše med drugim:

V dobi med francosko-nemško vojno l. 1870 in začetkom svetovne vojne si je nemški socializem pridobil nesporen ugled v Evropi. Čenili so ga kakor nemške učenjake in tehnike. Utemeljitelja socializma Marx in Lassalle sta bila Nemci, njuna propaganda in organizacija tudi nemška. Nemške so konceptije o razrednem boju, o materialističnem umevanju zgodovine in o vseumogojni družbi.

Tekom teh 44 let se ni moglo videti, da bi socializem storil za nemško delavstvo kaj več, kakor da ga je organiziral z železno, pristno nemško disciplino. Delavska stranka je dobila svojo birokracijo, ki se je od službene razlikovala zgolj po etiketi. Toda če je socialno-demokratska stranka v Nemčiji malo storila za delavstvo, je bila tem zaslužnejša za cesarja in za domovino. Ne smemo namreč pozabiti, da je bil Lassalle Bismarckov zaveznik, da je Karel Marx, Hegelov učenec, ta apostol suvereno pruske države, vzklikal od veselja nad nemško zmago pri Sedanu. Cesarjska vlada je sicer pobijala socializem, posluževala se ga je v politične svrhe. V teoriji so bili nemški socialisti internacionalci, v praksi nacionalisti. Najprej Nemci, potem šele socialisti. V teoriji so bili pacifisti, v praksi militaristi. Nemška socialno-demokratska stranka je rasla vzporedno z močjo nemške vojske. Na nekem mednarodnem socialističnem kongresu je Jaurès zahteval od nemških socialistov zagotoviti, da bodo v slučaju vojne proglasili generalno stavko, toda oni so ga z indignacijo zavrnili.

Ko je nastala vojna, so nemški socialisti demokracije votirali vse vojne kračice; nikdar niso delali težav Hindenburgu in Ludendorffu. Skratka: bili so jaki nemškega Kaiserja. Pričakovati je bilo, da bo zbog tega nemški socializem izgubil svoj mednarodni ugled in da se bodo socialisti drugih narodov otresli njegovega vpliva. Prišel je konec vojne. Zgodilo se je ravno nasprotno.

Slavnostni kongres sponkadi I. f. v Hamburgu in obnovitev II. internacionale — to je dvoje prvih znakov nemške politike po porazu l. 1918. Germanski značaj tega kongresa je bil povdarjen že s tem, da se je kongres vršil v Hamburgu. Želja, da se zagotovo preponderantno vlogo, je vodila nemške socialiste pri političnih v Hamburgu prav tako, kakor je l. 1878 vodila Bismarcka, ko je došel Berlin za sedež znanega kongresa. Kakšno važnost ima to v mednarodnem oziru, nam kaže primer Belgije, ki je ponižno zaprosila, da naj bi Liga narodov imela sedež v Bruxellesu, toda Wilson jo je odbil z motivacijo: da bi ne-

Kaj bo z opozicijskim blokom?

Beograd, 17. januarja. Vsled sklicanja finančnega odbora in bližajočega se zasedanja Narodne skupščine se je zopet sprožilo vprašanje opozicijskega bloka. V demokratskem klubu je opaziti živahno gibanje. Včeraj sta dospela v Beograd tajnik Jugoslov. kluba dr. Kulovec in poslanec Pušenjak. Oba se bodeta tekom današnjega dne sestala, da se posvetujeta o politični situaciji. G. Davidović je danes dopoldne govoril delj čase o z. Joco Jovanovićem o tak-tiki opozicije. O g. Kulovcu mislijo, da je dobil mandat za nadaljevanje pogajanj z demokrati. V parlamentarnih krogih pripisujejo veliko važnost avdi-jenci g. Davidovića na dvoru. Tudi v demokratskih vrstah zatrjujejo, da je bila avdijenca v zvezi z ustanovitvijo opozicijskega bloka. Davidović je razložil kralju, kaj namerava storiti opozicijski blok in kakšne cilje zasleduje. Davidovičeva skupina se zelo zanima za razmere v Radičevi stranki in ne prikriva npanja, da bi se utegnulo tudi tu izcimiti razpoloženje za opozicijski blok.

Iz seje ministrskega sveta.

Ravnotežje v proračunu. — Vlada ne bo več podvzela akcije za prehrano pasivnih krajev. — Nesklepnost prve seje finančnega odbora.

Beograd, 17. januarja. Po včerajšnji seji ministrskega sveta je finančni minister izjavil novinarjem, da je v novem budžetu doseženo ravnovesje med dohodki in izdatki. Novi budžet bo izkazoval svoto 10 in pol milijarde. — Pravosodni minister dr. Perić je izjavil na včerajšnji seji ministrskega sveta, da bo čez nekaj dni predložil zakon o sodniških in sicer poglavje o sodniških plačah, ker so druga poglavja bila šele pred kratkim sprejeta. Poglavje o sodniških plačah pride v kratkem pred Narodno skupščino.

Beograd, 17. januarja. (Izv.) Na svoji včerajšnji seji je ministrski svet po referatu ministra za socialno politi-

Pred ratifikacijo revizije rapalske pogodbe.

Izboljšanje našega mednarodnega položaja. — Dinar se dviga.

Beograd, 17. januarja. Naši diplomatični krogi so zadovoljni, da je ves italijanski tisk s prijaznimi besedami pozdravil med nami in Italijo sklenjeno pogodbo (1). Pravijo, da bomo dobili v reški luki dva velika mola in pa oni del luke, ki veže oba mola.

Predno bo pogodba z Italijo ratificirana, bo vlada predložila vsem poslan-skim klubom prepis pogodbe, da se lahko poduče o vseh podrobnostih. Pogodbo o zavezanstvu bo ratificiral kralj, pogodbo o rešitvi reškega vprašanja pa Narodna skupščina. Sestanek med Mussolinijem in Pašićem bo določen kasneje.

sreča, ki jo je nemška okupacija nanesla Belgiji, motila objektivnost in nezavisnost duha. Socialisti pa očividno niso tako skropulozni kakor Wilson.

Posledica tega je bila, da je imel hamburški kongres izrazito obeležje nemškega zborovanja. Nemci so bili zastopani v največjem številu, ne le oni iz Reicha in iz Avstrije, temveč tudi iridentisti iz Čehoslovaške in Poljske. Razen njih so bili delegacije germanofilskih Švedov, Dancov in Norvežanov; če tudi bi delegacije ostalih narodnosti hotele, bi vendar ne mogle preprečiti izraza germanske prepotence. Na nemškem značaju nove internacionale ne more ničesar izpremeniti dejstvo, da bo sedež eksekutivnega odbora poslej v Londonu. Njegovi člani bodo po večini Nemci in bodo kot taki vodili tudi iz Londona germanofilske politiko, prizadevajoč si, razširiti pod krinko socializma propagando za nemško stvar. Angleški delegat bo samo eden, nasproti pa bo imel osem drugih delegatov; povrh tega ne bo poznal jezika. Dočim Nemci dobro poznajo tuje jezike, so Angleži v njih zelo slabi. Znano je, kakšne težave so bile pri podpisovanju pogodbe, ker Orlando ni znal angleško, Wilson

in Lloyd George pa ne francosko; edini Clemenceau je razumel angleško in italijansko. Takisto kakor Lloyd George ne pozna tudi Ramsay Mac Donald nobenega tujega jezika.

Nacionalističen značaj hamburškega kongresa so razodevali vsi govori in resolucije. Naravno je, da so Nemci dobri patriotje, toda socialisti zmeraj povdarjajo, da jim gre samo za delavske interese. V Hamburgu niso niti z besedico protestirali zoper ogromno zbiranje kapitala v Westfalenu, proti špekulaciji velikih industrijalcev, ki v dobi splošne socialne bede poznajo zgolj lastne interese. O Hugo Stinnesu se je molčalo uprav sistematično. Dr. Paul Leusch, nedavno še eden izmed intelektualnih voditeljev nemških socialistov, je danes gen. tajnik Stinnesovega tiska. Tudi Parvus Helphund, nekoč zaročnik in Trockijev zaveznik, sedi v Stinnesovi družbi.

Hamburški kongres se ni omejil zgolj na protest zoper francoski militarizem, temveč se je izjavil solidarnega z aspiracijami nemških manjšin na Češkem, ki so — kakor znano — odkrito pangermanske. (Naj tu pripomnimo, da so na kongresu takorekoč vrel skozi vra-

PRED PADCEM BALDWINOVE VLADE.

Delavska in liberalna stranka predlagata nezaupnico. — Glasovanje v ponedeljek.

London, 17. januarja. (Izv.) V doljni zbornici je Mac Neill, državni podtajnik urada za Zunanje zadeve, zagovarjal zunanjo politiko sedajne vlade. Vzdržala je prijateljstvo s Francijo in postopalo sporazumno v poruhskem vprašanju. Separatizma v Poruhju Anglija ne odobrava. Če pa se naj ustanovi avtonomna država v Poruhju pod okriljem Nemčije, je to interna zadeva nemške države, v katero se Anglija ne bo vtikala.

London, 17. jan. Predlog delavske stranke, naj se vladi izreče nezaupnica, bo stavljen pred današnjo sejo. Tudi liberalna stranka predlaga kot dodatek k odgovoru na prestolni govor nezaupnico sedanji vladi. V ponedeljek bo debata zaključena in se bo vršilo glasovanje.

KONZORCIJA ZA REKO IN BAROŠ NE BO.

Beograd, 17. jan. Povodom vesti o sporazumu glede Reke se je raznesla tudi vest, da se ustanovi skupni jugoslovensko-italijanski konzorcij za upravo reške in baroške luke. Vaš dopisnik je izvedel na kompetentnem mestu, da te vesti ne odgovarjajo resnici. Naša suvereniteta nad Barošem je priznana brez vsake omejitve.

NOVI FRANCOŠKI POSLANIK V BEOGRADU.

Beograd, 17. jan. Francoska vlada je imenovala za poslanika v Beogradu g. Hell Debnalija. Dosedanji poslanik Clement Simon je imenovan za nadzor-nika konzularnega in diplomatskega osebnega resorja pri pomorskem zunanjem ministertvu.

BORZA.

Curih, 17. januarja. (Izv.) Sklepní tečaj. Pariz 27.30, Beograd 6.70, London 24.62, Praga 16.80, Milan 25.35, Newyork 578, Dunaj 0.00812, žig. krone 0.00812.

Z-a-g-r-a-b, 17. jan. Pariz 4.10—4.15, Švica 15.08—15.15, London 370—373, Dunaj 0.122—0.124, Praga 2.5225—2.5335, Milan 3.8152—3.8425, Newyork 86.75—87.75.

ta zastopnike čehoslovaške socialistične stranke, češ, da so frankofili in češki patriotje! Op. (ured.) Nemški ultranacionalisti tedaj uživajo protekcijo socialistov! Kako težaven je položaj inozemskih socialistov na nemškem kongresu, dokazuje Vanderweldov slučaj. Vanderweld, leader belgijskih socialistov, je pred pet leti podpisal versailsko pogodbo in je jasno izjavil, da se bo šele potem razgovarjal z nemškimi socialisti, ko se bodo javno skesali zaradi svojega vedenja med vojno. Nič o tem, Vanderweld so v Hamburgu ostro napadali. — Tako prof. Sarolea.

Angleški labouristi se pripravljajo za vstop v vlado. Nemci so enodušno pozdravili njih zmago. Tudi največji reakcionarji niso mogli zadržati svojega zadoščanja. Zakaj? Labour party zahteva revizijo mirovni pogodbe. Nemcem je največ na tem, da se kakorkoli otresajo bremen svojega zasuženega poraza. Tudi hamburški kongres se je izjavil za revizijo mirovni pogodbe. Znano je, da tudi naši socialisti neprestano zabavljajo čez mirovne pogodbe, ki so vsem s nim, kateri so imeli interese na imperijalistično-militaristični vojni centralni državi, tri v oči. Toda revizija mirov-

nih pogodb bi pomenila ogromno vzajemno Evrope in nihče ne ve, kje bi končala. Dejstvo pa je, da nemški, madžarski, bolgarski in ruski reakcionarni mišljajo, da bi se v tej kaosi svoj spasi.

Toda Labour party si bo dobro premislila, preden bo storila tak dalekosežen in nevarni poskus. Konzervativci in liberalci so dovolj močni, da jo drže na tiri tradicionalne angleške politike. Tako bo praksa delavke vlade v Angliji razočarala tudi same nemške socialiste, ki se s Stimmesom in njegovimi trusteri z vso nemško buržoazijo vojskujejo za teritorialno in gospodarsko revizijo mirovnih pogodb v duhu nemških narodnih interesov!

Politične vesti.

* Beograd že demoktiru. Zadnje dni je zavladovala v beograjskih krogih veliko nezadovoljstvo z jugoslovensko-italijanskim sporazumom v reškem vprašanju, o katerem se v vseh krogih živahno razpravlja. Da izbrise ta neugoden utis, je izdal zunanji minister potom presbira sledeči demotiv: »V Sloveniji se širijo vesti, da je kraljevska vlada sklenila z Italijo dogovor, po katerem bi Slovenija zapadla za vedno v roke italijanske Trsta in da se zaradi tega ne bo gradila železnica Kočevje-Ornomoj. Pooblaščenici smo izjavili, pravi presbira, da je širjenje takih vesti brezvestna agitacija proti državi, ker kraljevska vlada enako gleda na interese vseh krajev naše države.« To je morda res, res pa je tudi, da bosta tako Reka kakor Trst živela po pretežni večini le od slovenskega odnosno jugoslovenskega zaladja, brez katerega bi morala poginiti v trenutku, ko bi ji Jugoslavija neglede na Reko in Trst zgradila svojo lastno luko kjersibodi ob naši obali in pokrhela za primerno zvezo z zaladjem.

* Pričetek parlamentarnega dela. Narodna skupščina se sestane dne 23. jan. k rednemu zasedanju. Kolikor je doslej znano, bodo predloženi narodni skupščini tile zakoni: 1. zakon o francoskem posojilu v znesku 300 milijonov, 2. odobritev razmejitvene konvencije z Rumunijo, 3. državni proračun za leto 1924-25 ter 4. tiskovni zakon. Parlamentarško delo stopa zopet v ospredje. Finančni odbor se sestane 17. tm., zakonodajni odbor pa je sklican za 21. tm. k plenarni seji.

* Položaj v radikalnem klubu. V radikalnem klubu je v zadnjem času opaziti dve močni struji. Ena je za nadaljno konicijo z džemijeti in Nemci, ker smatrajo zlasti Nemce za zveste podpornike samoradikalne vlade, druga struja pa se zavrača za zblizanje državnopravnih stavov, tj. za obližanje med radikali in demokracijo, da bi se zamogel izvesti program notranje konsolidacije.

* Ljuba Davidović pri kralju. V torek je sprejel kralj predsednika Demokratske stranke G. Ljubo Davidovića v kralji avdijenci. G. Davidović je poročal kralju o vseh aktualnih notranje-političnih opazovanjih. Daljši razgovor se je razvil o načrtu dr. Voje Marinkovića glede samouprave. Ljuba Davidović je zainteresiral kralja za ta načrt. V parlamentarnih krogih vzbuja ta avdijenca veliko pozornost.

Dnevna kronika.

* Kraljeva slika za šole. Minister prosvete je odredil, da morajo vse šole nabaviti sliko Nj. Vel. kraljice Marije, ki jo je izdelal akad. slikar g. Tomislav Krizan.

* Kako radikalna vlada krši zakon? Ustava, najvišji zakon države, pravi v členu 161 »Državni pouk se daje brez vpisnine, šolnine in drugih taksi.« Zato pa je radikalna vlada v novem zakonu o taksah odredila, da go od prihodnjega semestra naprej na univerzah predpisane sledeče takse: v semester 6 D, prijava za polaganje izpita 20 D, prijava za polovni izpit 50 D, prijava za izpit onih, ki so v prejšnjem roku opustili izpit, 60 D. Tako čuva zakon najvišji čuvaj zakonov — radikalna vlada.

* Prometno vprašanje je začela radikalna vlada ob svojem nastopu »teme-

lito« reševati. Minister dr. Janković je videl končni cilj v podzavljenju vseh železnic. Kam je to dovedlo, vidimo pri južni železnici, ki je po podzavljenju začela vidno hirati. Sedaj je tudi prometno ministrstvo prišlo do prepričanja, da s podzavljenjem železnice prometno vprašanje še ni rešeno. Novi prometni minister je izdelal nov načrt za prometno politiko vlade. Po tem načrtu naj bi se obstoječe proge popravile, v gradbi se nahajajoče pa po možnosti še tekom tega leta dokončale. Novih prog država ne more graditi, ker nima potrebnih sredstev, pač pa je vlada pripravljena, podeljevati koncesije za zgradbo prog zasebnim družbam. Glavni interes vlade je pri tem, da se naš promet povsem moderno organizira.

— Umer pri Ptuj. Okrožnemu sodišču v Mariboru so izročili Jakoba Perneka iz Jančeva pri Ptuj, ki je na Štefanovo zavratno umoril Franca Rojsa, kmetskega sina iz iste vasi, ki se je vračal iz vinotoča posestnika Karla Šešerka na Placarskem vrhu. Rojs je poprej v pivski družbi grozil z nožem, ko pa se je vračal sam domov, ga je Pernek počakal in 16-krat zabodel. Rojsovo strašno razmesarjeno truplo so našli drugi dan.

— Kontrola lekarn. Ministrstvo za narodno zdravje je izdalo odlok, da morajo podrejene oblasti v najkrajšem času izvršiti pregled vseh lekarn in drogerij ter o rezultatih nemudoma poročati ministrstvu.

— Čarugini tovariši se sami javljajo oblastem. Iz Osijeka poročajo, da se tovariši slovitega razbojnika Čaruge sami javljajo oblastem. Tako je prišel v torek na orožniško komando nek Stjepan Šikić iz Karlobaza ter se prijavil kot član Čarugine razbojniške tolpe. Za Čarugino aretacijo je zvedel iz časopisa, pa se je bal, da ne pridejo tudi po njega orožniki. Strah ga je bilo zlasti pred dolгим potom in pretepanjem ter pred sramoto v svojem kraju. Izjavil je, da je prepričan, da se bodo javili tudi vsi drugi člani družbe.

— Kaznovanje gostilničarjev. Kakor znano, je finančni minister s 1. januarjem uvedel za vse gostilne in kavarne kolokovane račune, tkz. takso 20 par. Pri občinstvu, še bolj pa pri gostilničarjih je naletel ta novi davek na hud odpor. Gostilničarji kljub opominu ponekod niso hoteli pobirati in plačevati te takse. Kakor poročajo iz Beograda, je finančni minister podpisal ukaz, s katerim se kaznuje raditega več sto gostilničarjev iz cele države. Kazni so zelo občutne, od 5—20.000 Din.

— Omejitev importiranja inozemskih delovnih moči. V zadnjem času je opaziti pri nas velik dotok inozemskih delovnih moči, zlasti iz Nemčije in Avstrije. V svrhu zaštite domačega delavstva je ministrstvo za socialno politiko izdelalo nov pravilnik o importiranju inozemskih delavcev samov izjemnih, po edinih slučajih.

— Skladišča ruske tvornice vžigalic v Celju in Ljubljani. Uprava državnih monopolov je dovolila tvornici vžigalic v Rušah, da v Celju in Ljubljani otvori dvoje velikih skladišč.

— Otvoritev telefonske centrale v Mongšu. Pri pošti in telegrafu Menges je bila dne 24. decembra l. l. otvorjena telefonska centrala z javno govornico za krajevni in medkrajevni promet z omenjeno dnevno službo.

— Začasna zatvoritev pomožne pošte Kozminec. Z 31. decembrom 1923 je bila začasno zatvorjena pomožna pošta Kozminec v področju pošte Podlehnik.

— Obrtno društvo v Središču priredi svoj letošnji obrtni ples združen s srečolovom v nedeljo dne 20. tm. v tamošnjem Šokolekem domu. Ker je celotni čististi dobiček te prireditve namenjen za vzdrževanje središke obrtno-nadaljevalne šole, nadeja se društveni odbor obilnega obiska.

— Točnost ameriške diplomacije. — Ameriška diplomacija je lahko pač v vsakem oziru vzgled našim diplomatom. Saj je sivolasi ameriški poslanik Frank B. Kelog presenetil po svoji točnosti celo vzorno angleško diplomacijo. Kljub temu, da ima že 67 let, je v vsakem oziru izredno točen. Zanimivo anekdoto pripovedujejo o njegovem pri-

hodu na Angleško o priliki imenovanja za poslanika v Londonu. V Parizu se je strašno bal, da bi zamudil vlak, da se je vozil v posebnem vlaku, ki mu je bil vsak čas na razpolago. Pri obedu ni imel miru in je sredi obeda bežal na kolodvor, kjer je potem čakal še celo uro. Na opazko svojega tajnika, da bi lahko mirno obedoval, je izjavil, da nikakor neče zamuditi vlaka in povzročati prometnih ovir s svojim zakasnjem. — (Lep primer za našega prometnega ministra!) Komaj je prišel v London, je po kratkem, komaj parnem počitku začel takoj reševati dopise in sprejemati obiske, kljub temu, da je moral biti od potovanja zelo utrujen, zlasti še z ozirom na svojo visoko starost. Ta njegova točnost je presenetila celo Angleže, ki nočejo zaostajati za Amerikanci.

— Ukinjenje oddelkov ministrstev v Novem Sadu. Kakor znano, je bilo pred leti radi stanovanjske bede v Beogradu premeščenih več oddelkov raznih ministrstev v Novi Sad. Ker so posamezniki ministrstva med tem dogradila svoje palače v Beogradu in tako odeljenje redno poslovanje ministrov le ovira, je ministrski svet sklenil, sedaj ukiniti te eksponirane oddelke v Novem Sadu ter jih priklopiti, v kolikor ne pripadejo agende velikim županom, ministrstvom v Beogradu. V poslopih v Novem Sadu, v katerih so bili doslej nastavljeni ti oddelki, bo nameščena bačka oblast.

— Fatty ostal brez žene. Naši čitatelji se gotovo še spominjajo na senzacionalni proces zoper znamenitega ameriškega kinoigralka Fattyja Arbuckla, ki je bil osumljen, da je pri neki orgiji umoril svojo kolegino, a je bil pred poroto oproščen. Kljub oprostitvi pa ga od tega časa zasleduje usoda. Ne le, da od takrat vsa ameriška kino-gledališča odklanjajo vse filme, v katerih on nastopa, tudi ženske, ki so prej kar norele za njim, ga ne marajo več. Te dni ga je zapustila celo njegova žena, ki mu je ob času razprave vedno ostala ob strani ter zatrdjevala, da je prepričana o njegovi nedolžnosti. Največji komiki in humoristi so na svetu navadno najbolj nesrečni.

— Amerika zgradila največji top na svetu. Zelo morajo biti razočarani razni pacifisti, ki so toliko polagali na miroljubnost Amerike in na njeno delo za razoroženje sveta. Tudi tukaj se je pokazalo, da je od besed do dejanj navadno dolga pot. Iz Washingtona se namreč baš te dni poroča, da je bil tam izdelan ogromen top, ki nadkriljuje vse dosedaj znane velikane na tem polju. Naboj sam je težak pol tone, a top strelja na daljavo 23 morskih milj, kar znaša 42 in pol km.

— Dobro se je izplačalo neki ameriški kinoigralki potapljanje v morje. Pri snemanju nekega filma se je morala v bližini Nasowa na otoku Baga-masi dvakrat potopiti v morje. Ko je drugič izginila na morsko dno, je otipala z rokami nek železni predmet, katerega je seveda vzela seboj na površje. Kdo popiše začudenje drugih in njeno radost, ko se je predmet izkazal kot železna kaset, v kateri je bilo za 1 milijon frankov zlatnikov izza 1790 leta. — Polovica pripade po ameriških zakonih državi, druga polovica pa ostane najditelju. Tako se je tej igralki njena vloga tokrat še posebno izplačala.

— Neprijeten dar je sprejel nedavno italijanski ministrski predsednik Mussolini. Nek cirkuški ravnatelj mu je v svojem patrijotskem navdušenju poklonil živega leva. Dar je spravi Mussolinija v nemalo zadrego. Kaj naj počne z levom? In vendar ne more odbiti daru. Po kratkem premišljevanju je dar res sprejel, toda takoj zopet poklonil v dar mestu Milanu v znak svoje posebne naklonjenosti. Leva so takoj prepeljali v Milan, kjer živi sedaj v tamošnjem parku na veliko veselje tamošnje mladine in druge publike.

— Nov način pomlajevanja ljudi je iznašla angleška zdravnica miss Vinifred Callis. Nedavno je imela predavanje v Kinga-kelegu, kjer je obrazložila, da se že dalje časa bavi s teorijami pomlajevanja po Steinachovem in Voronovem sistemu, da pa je pri tem prišla do popolnoma novih zaključkov. Do-

gnala je namreč novo funkcijo nekih žlez, ki kontrolirajo razvoj celega telesa. Iz tega sklepa, da se z izmeno te žleze doseže pomlajevanje ostarelih in »reparatura« telesno nerazvitih ali zaostalih ljudi.

— Slab uspeh zakona. Kalifornija se silno boji nadmoči Japoncev in je iz tega razloga izdala naredbo, da smejo prebivati v državi samo oni tujci, ki so plačani delavci. Ta naredba pa je skorajdane povzročila pravo katastrofo. — Znano je, da živi krog 200.000 Japoncev v Kaliforniji, kjer se bavijo s poljedelstvom in tvorijo temelj vsega kalifornijskega poljedelstva. Kot en mož so se povodom izida te naredbe dvignili vsi ti poljedelci ter zahtevali svoje potne liste, da se izsele v drugo državo. Vlada je sedaj uvidela, da bi to pomenilo pogin vsega poljedelstva in je naredbo primerno izpremenila.

~~~~~

Naročajte

„Jadransko Stražol“

~~~~~

Dopisi.

Iz Pobrežja. Naše pevsko društvo »Zarja« je proslavilo v nedeljo god svojega zaslužnega pevovodje gosp. Srečka Živko. V prelepo okrašen dvorani gosp. Papeža se je zbrala mnogobrojna družba povabljenih gostov. Vsi so iskreno čestitali slavljencu ter mu izročili lepa darila. Da je danes »Zarja« prva in najvažnejša organizacija v Pobrežju, je v veliki meri zaslug gospoda slavljence.

Iz Ceršaka nam poročajo: Presneto slabo mora stati stvar SLS v St. Ilju, ker so se tako ustrašili našega shoda dne 6. tm., da so v »Straži« napisali o strašnem napadu JDS na St. Ilj. Plakatoj je kar mrgolelo po fari, pravi »Straža«. V resnici smo jih nalepili celih šest, pa še te so nam »kulturni« klerikalni zagrizenci takoj potrgali. Da je klerikalni dopisnik videl na shodu celih 6 ljudi, se ne čudimo, ker je bil en klerikalni poslušalec zraven, ki je na eno oko slep, na drugo pa slabo vidi. Menda je dotični videl po celi fari »mrgoleti« plakate, na shodu pa samo 6 ljudi. Le tako naprej lažite, vas bodo ljudje vsaj tem prej spoznali.

Iz Mežiške doline. (Pastne zabave). Kakor še nikdar, je opaziti v letošnjem pustu veliko vzdržnost povodom pustnih zabav. Tako se je vršila v nedeljo dne 13. jan. v Libeličah I. pustna veselica, ki je vkljub trudapolnem prizadevanju prireditelja s Šramlnom vred ni uspela zaželeno. Prireditelj je pričakoval vsaj od najbližjih Dravogradčanov, ki se vedno izgovarjajo na dolgo in slabo pot, da bi ob dani priliki vendar lahko polnoštevilno zasedli na razpolago jim stavljeni voz. Pa mu je spodletelo.

Libeliče. (Meteor-utrinek). Slavnemu uredništvu se na podlagi iskanja po časopisnih noticah glede meteorčnih utrinkov sporoča: Ker v obče pri nas ne manjka opazovalcev, so tudi v tem oziru dosegli zadovoljive uspehe, kateri pa znajo siliti naše astronome do previdnih preiskovanj. Kar nepričakovano se je namreč prikazal tukaj cel »Leuchtstern«, medlega kalibra, v obliki nekdanjih libeliških »čim-bum« in to v osebi g. Celestina Fleiss-a. Ni sicer znano, koga je zamaknila ta nenadna prikazen, vendar je bila v stanu širiti prehudo magnetično moč baje tako, da je privlekla nase g. Ravniho zelo priročni § 411. Pozvan na upravičbo radi nekdanjih grehov se je izrazil ta utrinek značilno. »Kannst mich schon klagen, aber mein liaber — in Oesterreich erreichst nichts denn ich bin ja überall bekannt!« Nasprotno pa menda pričakuje obsodbe neomadeževanih in še nikdar nestrpljivih libeliških fantov in možev, od strani naših oblasti in to še mogoče zgolj na ljubo njegovim predrznim izmišljotinam. Svetovati je temu gospodu, da raztolmači avstr. sodniji, kako je »delovalo« v Libeličah v letih 1918—1920 in na kakšni podlagi je imel potrebo izustiti zgoraj navedene trditve. Ko bo to storil, znabiti najde tudi zanj kaka avstr. sodnija primerne paragrafe.

JDS.

SHOD PRIDOBITNIH IN GOSPODARSKIH SLOJEV V ORMOŽU

se je na inicijativo srezke organizacije JDS vršil v sredo 16. tm. zvečer pri Bauerju. Dvorana je bila polna zastopnikov gospodarskih krogov iz celega okraja. Kot odposlanca oblastne organizacije JDS je viš. davč. upr. v p. g. Otmar Meglič poročal o davčnih vprašanjih. Po živahni debati so se sprejele ostre, a obenem strogo stvarne resolucije. Zborovanje je trajalo nad 3 ure. Obširno poročilo o tem zanimivem zboru prinesemo jutri.

Seja odbora Gospod. in političnega društva za I. in IV. okraj danes, v četrtek ob 20. uri v tajništvu, Cankarjeva ulica 1. Točnost!

Seja odbora Gosp. in pol. društva za V. okraj danes v četrtek ob 20. uri v gostilni »Trst« pri Magdaleni.

Mariborske vesti.

Maribor 17. januarja 1924

m Prvi debatni in družabni večer Gospodarskega in političnega društva za kolodvorski okraj, ki se je vršil v sredo zvečer pri Božiču v Tattenbachovi ulici, je pokazal, kako željni so ljudje takih prireditvev. O tem je pričelo dejstvo, da se je samo na enkratno kratko opozorilo v našem listu zbralo lepo število Slovencev iz vseh slojev, tako da je bila soba skoro premajhna. Prof. g. dr. Pivko je nad vse zanimivo čital odlomke iz svojih spominov na veliko zasnovano akcijo, ki se je pod njegovim vodstvom vršila na italijanski fronti. Ko je moral radi pozne ure sredi najzanimivejših dogodkov prenehati, je bilo vsem poslušalcem žal. G. profesor nadaljuje na prihodnjem sestanku, ki bo — kakor čujemo — v 14 dneh in se bo dan in lokal pravočasno razglasil. Gosp. in pol. društvo za kolodvorski okraj je stopilo na pravo pot, da v širokih krogih vzbudi zanimanje za najrazličnejša vprašanja. Prepričani smo, da bode tudi ostalih dvoje društev v najbližjem času stopilo na plan.

m Zadeva g. šolskega svetnika Fr. Jerovška. G. šolski svetnik Fr. Jerovšek nam z ozirom na našo zadnjo notico prof. Bračuna v »Novi pravici« poroča, da je dobil naslov šolskega svetnika še od avstrijske vlade med službovanjem, ter da so v Ljubljani reaktivirali dva gospoda, da torej glede njega niso bili napoti načelni pomisleki.

m Češkoslovaško-jugoslov. liga. Danes točno ob 8. uri zvečer sestanek v svrhu izvedb priprav za občni zbor. Prosimo točnosti!

m Zagonetna smrt. Včeraj krog polidneva so našli v sirotišnici v njeni sobi mrtvo neko 57-letno Evgenijo Kranjec, postrežnico Protituberkulozne lige. Kranjec bi se bila imela ob 8. uri zjutraj odpeljati s tuberkuloznimi otroci v drž. zdravilišče Topolšico. Ker pa ob določenem času ni prišla na kolodvor, so jo iskali v njeno stanovanje, ki pa je bilo od znotraj zaprto. Ker se v stanovanju do 11. ure ni kljub ponovnemu trkanju in klicanju nihče ni oglasil, so poklicali policijo, ki je dala stanovanje s silo odpreti. Vsa soba je bila napolnjena s svetilnimi plinom, ki je bil odprt. Kranjec pa je ležala mrtva na postelji. Policijski zdravnik je konstatiral smrt vsled zastrupljenja s plinom. Ni se dalo dognati, ali gre za nesrečen slučaj, ali pa za samomor. Kranjec je živela ločena od moža v precej revnih razmerah.

m Iz policijske kronike. Na ovadbo orožništva sta bila aretirana brata Henrik in Anton Heureg, ker sta osumljena, da sta izvršila v Rogasški Slatini in v okolici več večjih tatvin in vlomov. Oba sta bila oddana sodišču v nadaljnjo postopanje. — Pes neznanega lastnika je ugriznil na Glavnem trgu nekega oficirja. Lastniki psov se opozarjajo na policijske predpise glede psov, ki morajo biti opravljeni ali z nagobčnikom ali pa se morajo voditi na vrviol.

m Zapirajte vrata! V zadnjih dneh se je pripetilo v Mariboru zopet več tatvin po predsobah in vežah, ker vrata ali sploh niso, ali pa le nedovoljna

zaprta. Ključavnice pred vlomilec in tatovi niso več dovolj varne in je priporočljivo, opremiti vrata s primernimi posebnimi zapahi.

m Volitve v dohodninsko cenilno komisijo v Mariboru. Združeni pridobitni gospodarski krogi mesta Maribor priporočajo v izvolitev za dohodninsko komisijo za cenilni okraj Maribor-mesto sledeče gg.: Za člane: 1. Inž. Dračar Oskar, ravnatelj milarne, Klavniška ulica 27; 2. Sabukošek Ludovik, obrtnik in trgovec, Jurčičeva ul. 9; 3. Šoštarčič I. N., trgovec, Aleksandrova c. 13. Za namestnike: 1. Horvat Franjo, slikarski mojster, Slovenska ulica 10; 2. Skaza Josip, uradnik Trgovske banke, Slovenska ulica 4; 3. Šerec Josip, trgovec, Aleksandrova c. 32. Volitve se vrši v nedeljo, dne 20. januarja 1924 od 7. do 13. ure pri davčnem uradu v Mariboru in sicer: za volilce z začetnimi črkami A-J v sobi št. 9, za volilce z začetnimi črkami K-R v sobi št. 12, za volilce z začetnimi črkami S-Z v sobi št. 13.

m Prva jugoslovenska tovarna plutovinastih in lesnih izdelkov Maribor, Splavarska ulica 7 naznanja slavnemu občinstvu, da Karol Eisenmann ni pri njej v službi in da ni plačnica za njegove obveznosti, ter da tudi ne priznava plačil, ki se izvršijo na njegove roke.

m Glasilno društvo v Mariboru in njegova rešilni oddelki namerava v svrhu nabave novega rešilnega avtomobila prirediti v kratkem posebno nabiralno akcijo. Društvo je zabredlo v težek finančni položaj, ker stroški od dne do dne naraščajo, dohodki pa so malenkostni in je poleg tega morala tudi odpasti za dne 5. januarja nameravana prireditev. Sedanjni rešilni avtomobil je služil od leta 1915 do danes v 101.923 slučajih in je v polni meri odslužil. Kljub temu pa ga namerava vodstvo preurediti v voz za moštvo kot dopolnilo za avtomobilski vod gasilnega društva. Vse to pa je združeno z velikimi stroški. Z ozirom na človekoljubni in obče koristni namen pričakuje gasilno društvo, da se bo občinstvo v polni meri odzvalo njegovi prošnji in pripomoglo do čim popolnejšega uspeha nabiralne akcije.

m Na naslov gospodarskih podjetij! V Mariboru je 70%-ni invalid, bivši ko-roški dobrovoljec, ki je bil kot invalid pri železnici reduciran in je z ženo in tremi malimi otroci izročen bedi, prosi za kakršnokoli začasno službo v kakem gospodarskem podjetju. V vojni je izgubil desno oko, a je drugače sposoben za delo. Je izučen mehanik, absolvent strojniške šole ter izprašan strojnik, ima tudi šoferski izpit. Prosimo, da se event. ponudbe naslovijo pod »70%-ni invalid« na uredništvo »Tabor«.

Volitve v cenilne komisije.

Dne 20. januarja 1924.

1. Za sodne okraje Slov. Gradec, Šoštanj, Prevalje in Marenberg se vrše volitve pri davčnih uradih. Kandidatna lista je: kot člana Konrad Iršič, pos. in gost. v Mislinju in dr. Ferdo Pirnat, odv. v Slov. Gradcu, kot namestnika Tonča Rogina, pos. v Podgorju in Ivan Kralj, pos. in mizar v Slovenjgradu.

2. Za sodne okraje Ptuj-Ormož-Rogatec: člana: Jakob Zadravec, pos. paromlina v Središču, Davorin Tombah, trg. in pos. v Št. Vidu; namestnika: Al. Preac, trg. v Rogatecu, Vinko Simonič, okr. Ptuj.

3. Za mesto Maribor. Skupni kandidati gospodarskih krogov so: I. za člane: inž. Oskar Dračar, ravnatelj milarne, Klavniška ul. 27. Ludvik Sabukošek, obrtnik in trgovec, Jurčičeva ul. 9, J. N. Šoštarčič, trgovec, Aleksandrova c. 13.; II. za namestnike: Fr. Horvat, slik. mojster, Slovenska ul. 10, Jos. Skaza, uradnik Trg. banke, Slov. ul. 4, Jos. Šerec, trg., Aleksandrova c. 32. Volitve v nedeljo 20. jan. od 7. do 13. ure pri davčnem uradu v Mariboru in sicer za volilce z začetnimi črkami A-J v sobi št. 9, za volilce z začetnimi črkami K-R v sobi št. 12, za volilce z začetnimi črkami S-Z v sobi št. 13.

Narodno gledališče.

REPERTOIRE:

Četrtek, 17. jan. »Onstran življenja«, B. Petek, 18. jan. »Lumpacij-vagabunde«, Ab. E.

Sobota, 19. jan. »Janko in Metka«, D.

—□—

»Onstran življenja«. Danes 17. jan. se vprizori za ab. B vsebinsko in tehnično zelo zanimiva Hasencleverjeva drama »Onstran življenja«. Pri tej priliki apeliramo na cenj. občinstvo, da pride točno k predstavi, kajti ob 20. uri se zapre dohod v parter, ker treba, da vlada v avditoriju popoln mir. Odmor za občinstvo šele po 17. sliki.

Opera. Izza lanske sezone zelo priljubljena opereta »Pri treh mladenkah« se znova pripravlja. Vprizoritev bo v najkrajšem času. V vlogi barona Scherberja bo gostoval g. Janko, bivši član tuk. gledališča.

Opera. Izza lanske sezone se ponovno pripravlja ena najpriljubljenejših operet »Pri treh mladenkah«. Opereta se bo vprizorila v najkrajšem času.

Kultura in umetnost

x Hrvatski glas o mariborskem gledališču in o vprizoritvi drame: »Onstran življenja«. V zagrebškem »Obzoru« z dne 16. tm. je objavil g. Ka. Mesarić feuilleton o mariborskem gledališču z ozirom na vprizoritev ekspressionistične Hasencleverjeve drame: »Onstran življenja«. Iz simpatično pisanega poročila povzamemo sledeče: Maribor je kot obmejno mesto in kot mentalitet eksponirana točka, zato pa mora tamošnja gledališka uprava biti zelo vestna in se mnogo boriti, da napravi iz gledališča nekako kulturno-vzgojni zavod. Toda kljub temu ali morda prav zaradi tega se nahaja mariborsko gledališče v skali državnih gledališč na zadnjem mestu. Vendar pa tudi ono najde toliko časa in sredstev, da žrtvuje tuhtam kak večer čisti umetnosti. — Če pravimo: žrtvuje, tedaj ne smemo pozabiti, da ta žrtev ne obremenjuje nekakih budžetov, marveč je čisto osebna žrtev, in ravnatelj drame, ki mu je zaradi umetniških ambicij in okusa ležeče na tem, da ima repertoar poleg »Lumpacija vagabunde« tudi umetiško delo višjih kvalitet — kakor je »Jenseits« — mora v tem služiti žrtvovati poleg svojih živcev tudi svoj — denar. — Delo je uvečhal, in sceniral in igral sam ravnatelj drame g. Valo Bratina. To, da je g. Bratina moral biti factotum tega dela, je treba pripisati zopet le tehničnim neprilikam in finančnemu siromaštvu mariborskega gledališča. — Dvomim, ali ni g. ravnatelj drame nosil tudi rekvizitov na oder. Pod takšnimi razmerami so vprizorili »Jenseits« v mariborskem gledališču. Ravno vsled tega, ker je delo spravila na oder ena sama oseba (režiser, scenograf, igralec), je imelo svoj strogi stil in je bilo harmonično in enotno; pri tem pa je brezpogojno morala trpeti linija in gibanje samega igralca na sceni, katere bistveni tehnični pogoj je poleg besede razsvetljava in ritem gibanja. Ta nedostatek je moral nastati vsled tega, ker režiser Bratina ni mogel videti igralca Bratina. Tako človek ne more dobiti odvojenj dojem režiserja in igralca, čeprav je celota učinkovala efektivno, apartno in tako sugestivno, da se je — na moje veliko začudenje — čutil intenziven kontakt med sceno in gledališčem. To je bil uspeh in na tem uspehu je treba srčno častitati g. Bratinu kot režiserju, scenografu in igralcu. — Žensko vlogo je igrala ga. Bukšekova, ki je s svojim nastopom, glasom in gestami vibrirala skozi ves čas nad prostorom. Ona je spiritualizirala sceno, a v dinamični njene igre je bila jasna koncepcija dobrega režiserja. Na sceni je bilo čutili, da živi intenzivno tisti tretji, nevidni, a močni. — Eksperiment g. Bratine je bil in ob tem uspehu se je razbila vsa toja skepsa in ves moj predsodek o pronicjalnih gledališčih. S temi gledališči, tj. s temi ljudmi bi naj računali tudi naši kulturni centri, zlasti Zagreb, ki mu oni tolikanj zapajo. Mariborsko gledališče igra vse hrvatske in srbske stvari v izvorniku.

Sokolstvo.

o Odsek za zgradbo Sokolskega doma v Mariboru ima svoj sestanek v petek ob 20. uri zvečer v Grajski kleti. Navzočnost vseh odsekovih članov nujno potrebna. Zdravo!

Turistika in sport.

: Smučka tekma za prvenstvo Slovenije se bo vršila dne 20. tm. v smeri proti Cirknici in sicer bodo tekmovali moški iz Pokojišča (postaja Borovnica) čez Vinivrh v Cirknico, dame pa iz Rakeka na isti cilj v Cirknici. Podrobnosti o tekmi bodo objavljene. Vljudno prosimo vse one športnike netekmovalce, da gre do JZSS na roko s tem, da se nujno priglasijo kot nadzorniki na progi in sicer najkasneje do petka zvečer — 6. uri — na spodaj označeni naslov. Prijave tekmovalcev za obe dve tekmi se zaključijo istotako v petek istotam. Pravico do tekmovalstva imajo vsi v JZSS verificirani športniki. Naknadno verificiranje se lahko prikladi še ta teden. Prijavi za tekmo je priložiti znesek 15 D za tekmovalca. Start za moške tekme na Pokojišču je ob 11. uri popoldan na Pokojišču (postaja Borovnica), za damsko tekmo pa ob 12. uri nad Rakekom. Prvi tekmovalci se pričakujejo na cilju v Cirknici krog 1. ure popoldan. Prijave in vprašanja je nasloviti na Jugoslovanski zimskošportni savez, trdnja Gorrec, Ljubljana, Kreditna banka.

: Splitski »Hajduk« premagal prvaka južne Francoske. V Marseilli se je vršila te dni nogometna tekma med splitskim »Hajdukom« in prvacom južne Francoske »Olympie Marseille«. Hajduk je zmagal z 3:2. To je doslej največja zmaga na Hajdukovi turneji. »Mojster z morja« ni doslej na turneji izgubil še niti ene tekme in dostojno reprezentira naš jugoslovanski sport v tujini.

Izpred sodišča.

Vtihotapljene komunistične brošure.

Koncem avgusta 1923 je vtihotapil 21-letni ključavničar Franc Wankmüller v Kamniku pri Eibiswaldu iz Avstrije v marenbeško okolico dve vreči brošur. Te knjige je posestnik Alojz Anderle po Wankmüllerjevem naročilu shranil pri Ivanu Onuku pri Sv. Treh Kraljih. Odtod jih je nato posestniški sin Ivan Vrhnjak iz Št. Jerneja po Wankmüllerjevem naročilu odpeljal gostilničarju Stalcerju v Vuzenici. Wankmüller je nato zdeval knjige v 2 zaboja ter jih pod izmišljenim imenom Virhovnik poslal v Zalog na naslov Alojzija Mehle. Odtod sta jih dva neznana moška neznanekam odnesla. Prav gotovo pa je bil eden od teh dveh Wankmüller, ker ga kritičen čas ni bilo v Vuzenici. Del knjig pa je Wankmüller, menda 40 po številu, poslal Emeriku Stalcerju v Vuzenico z naročilom, da iste razproda po 6 Din. komad in jih je v ta namen Wankmüllerjeva mati Terezija zanesla k Matildi Uršaj v Vuzenici. Stalcer je od teh knjig vzel samo eno, dočim je ostale vrnil Wankmülleru, češ da jih noče imeti. Wankmüller prizna, da je vtihotapil 2 vreči knjig. Pravi pa, da je to storil po naročilu nekega Ivanova iz Zaloga, ne da bi vedel, da knjige propagirajo komunizem. Okrožno sodišče je obsodilo Wankmüllerja po čl. 1. zakona o zaščiti države na 5 mesecev težke ječe.

Posledice visokih pristojbin.

Dne 17. novembra 1923 se je vršila cenitev in zapuščinska razprava po umrli Rozi Krajnc v Repiču, okraj Ptuj. Mož umrle, 59-letni posestnik Jožef Krajnc, je bil zelo razburjen in je sodno komisijo razžalil z besedami: »Samo zato pridete, da si svoje žepce napolnite.« Krajnc, ki žalitev odkritosrečno prizna in pravi, da je bil radi visokih pristojbin razburjen, je bil obsojen po § 104 srh. k. z. na 100 D globe.

Film.

Mestni kino predvaja samo danes 17. januarja kot prvo točko sporeda film, v katerem je po naravi posnet divji petelin-čundak, o katerem so celo svoje dobo časopisi poročali. Začetek ob četrta na 19. uri. Opozarja se osobito lovec

Objave.

§ Udruga Jugoslov. narodnih žetličarjev (Zveza) podružnica Maribor sklicuje svoj XI. redni občni zbor za nedeljo dne 20. januarja 1924 ob 9. uri dopoldne v mali dvorani Narodnega doma z običajnim dnevnim redom. Odbor poziva vse člane podružnice, ki jim služba dopušta, da se občnega zbora udeležijo.

§ Pevsko društvo Zaria v Pobrežju ima v soboto 19. januarja ob 7. uri svoj občni zbor v društvenih prostorih pri g. Papežu. Pridite vsi!

§ Društvo drž. policijskih nameščenec v Mariboru ima dne 22. in 23. jan. 1924 ob 18. uri v hotelu Kosovo svoj redni letni občni zbor s sledečim dnevnim redom: 1. poročilo predsednika, 2. poročilo tajnika, 3. poročilo blagajnika, 4. poročilo preglednikov računov, 5. volitev novega podružniškega odbora, 6. slučajnosti, K polnoštevilni udeležbi vabi odbor.

§ Glavna tobačna zaloga v Mariboru. Obveščajo se vsi p. n. trafikanti, da se glavna tobačna zaloga v Mariboru nahaja v Slovenski ulici št. 8, na dvorišču. Imeniki zaloge gosp. Vidan Živkovič bo dobival tobačni material iz monopolnega skladišča iz Varaždina. Kvali-

teta tobačnih izdelkov je znatno boljša nego iz tob. tovarne v Ljubljani. Imenovani gosp. založnik bo tudi skrbel, da bodo trafiki po zalogi poljubno dobivali naročeni material, ter s tem tudi omejil pomanjkljaj, nakar bo mariborskemu trafikantu olajšano obratovanje. Trafikantom se priporoča, da se poslužujejo pri dobavi cigaretnih papirčkov, vžgalic in strošnic sedanjega glav. tob. založnika. — Odbor Udr. tob. trafikantov za Slovenijo.

§ Stenografski tečaj na drž. trgovski šoli prične 4. febr. ob 18. uri (Razlagova ulica 26. I.). Tečaj traja 4 mesece. Pismene ali ustmene prijave sprejema ravnateljstvo.

§ Glasbena Matica. Gg. peveci in pevke se obveščajo, da je petkova vaja radi orkestra premeščena na četrtek. Odbor.

Gospodarstvo.

g Hmelj. XXXVIII. poročilo Hmelj. društva za Slovenijo o hmeljski kupci-ji v obč. Zatec, CSR, 12. jan. 1924. V minulem tednu je trajalo neprenehoma povpraševanje po hmelju. Dnevno se je prodalo po 20—50 bal srednje dobrega hmelja po 3950—3980 čK za 50 kg, prima pa po 4000—4040. Na kmetih se je tudi vse pokupilo, kar se je dalo dobiti po

3900—3950; sedaj se pa pod 4000 nič ne dobiva. Danes se gibljejo cene tu na trgu za prima od 4000—4050, za srednje blago pa od 3950—4000 čK za 50 kg; vrhu tega plačujejo kupei še 2 odstot. prometnega davka. Tudi stari hmelj se je prodajal in sicer oni iz leta 1922 po 3060 do 3050, oni iz leta 1921 pa po 2300 čK za 50 kg. Konečno razpoloženje skrajno čvrsto, cene rastejo. — Savez hm. društev.

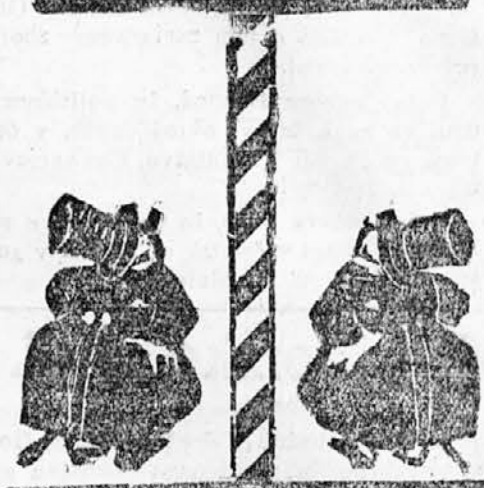
g Novosadska blagovna borza 16. jan. Pšenica baška 345, ječmen baški 285, oves baški 235, koruza baška 256—265, sremska 260, moka »0« 530.

g Trg s kožami. Zagreb, 16. jan.: Pro-met zelo slab radi neugodnega vremena in pomanjkanja gotovine. Cene na veliko: vache kruponi težki 105—110 D, vache polovine teže 75—78, lažje 70—72, blank težji 80—85, srednji 75—78, lahki 70—72, hrbtni cepanice za podstavo 45, križane črne za opanke 72—76 D.

g Tedenski sejem v Zagrebu 16. jan. Prilichen obisk. Dogori velik, največ bosanske živine; sremskih svinj ni bilo. Dovož krme mal. Cene v glavnem nespremenjene. Nakup največ za izvoz (Avstrija, Italija in Češkoslovaška). — Notirajo za kg žive teže: voli I 15.25—16, II 13—14.50, III 10—14, junice 14.50—16, krave I 14.50—15, II 12—13.50, teleta I

21.50—22, II 21—21.25, svinje domače I 26.25—27, II 24.50—25.75, II 21.75—22.50 D. Krma za met. st.: seno 95—120, otava 150—165, detelja 140—162.50, slama 100 D. Drva: voz cepanih 300—450 Din.

Ali ste že pristopili
Jugoslovenski Matici?

**Zahtevajte
povsod TABOR!**

Mala oznanila

Pohištvo

lastnih izdelkov za spalne in jedilne sobe najceneje v zalogi Šercer in drug, Vetrinjska ul. 2. 106

Lepo stanovanje lahko dobi oni, kateri kupi pod jako ugodnimi pogoji prilično hišo s poljem, vrtom itd. v bližini Maribora. Pojasnila daje A. Močnik, Maribor, Smetanova ulica 46. 117 2—1

Kdor je kupil to sredo mladega velikega petelina belorumenkaste barve, ali tudi belo kuro s čopico na glavi, naj javi to brez posledice za njega pod „I. H.“ z naslovom upravnistvu „Tabora“. 118

Ne pozabi naročnino!

V naši tovarni sprejememo še nadaljnjih

100 šivilj

Samo spretno žene, katere so že šivale na stroju, se naj javijo, izvzemši v sobotah, pri

JUGOSLOVENSKEM LLOYDU D. D.

116 Ruska cesta št. 45 (Križev dvor). 2—1

**Večja zavarovalna družba
išče**

**generalnega zastopnika
za Stajersko.**

Reflektira se na večje trdnice, oziroma gospode, ki so v zavarovalni stroki verzirani. Ponudbe pod šifro „Eksistenca“ na Aloma Company, Ljubljana. 114

Kupujemo

smrekove i jelove štange

u jakosti od 5—10 cm na tankom kraju, ravno stegnute, na oba kraja gladko odrezane, oguljene u duljini od 4—10 metara. Obvezatne ponude sa naznakom tovarne stanice, količine i otpremnog roka na naslov

Braća Miletić, trgovina gradjenog drva

107 **ZAGREB, Ilica 199** 3—3

iii
Celje, Palača „Jadranska banke“.

D. S. Merežkovski:

Julijan Odpadnik.

(Dalje.)

(28)

Julijan je imel v Atenah postati me-nih.

Bilo je pomladansko jutro — malo pred solnčnim vzhodom. Julijan je bil v cerkvi pri zornici, nato pa se je napotil na obrežje Iliosa, ki je bilo oddaljeno nekaj stadijev in močno zaraslo s platanami in divjo trto.

Ljubil je ta osamljen kotiček v bližini Atene in na obali reke, ki je šelesteina po prodnatem koritu tiho kakor svila. Odtod je mogel videti skozi meglo rdečkaste, od solnca ožgane pečine na Akropolu in obrise Partenona, ki so se lahko risali v zarjinem svitu.

Odvezal si je sandale in stopil bosonog v plitvo reko. V vzduhu je vonjalo po pravkar razeveli vinski trti; zapah je dal nekak predokus po vinu, kakor že v prvih otročjih zamislih trepetajo podzavestne slutnje ljubezni.

No dabi bil stopil iz vode, je sedel na platanine korenine, odprl knjigo »Fedra« in se zatopil v čitanje.

Sokrat je govoril Fedru v dijalogu:

»Pojdiva na ono stran, pojdiva na obali Iliosa. Zberava si samotno mesto, da si ondi vsedeš. Mar se ti ne dozdeva, Fedrus, da je vzduh na tem mestu prav posebno nežen in vonjav, in da v samem črčkovem petju leži nekaj sladkega, kar te spominja poletja? Najbolj pa mi ugajajo na tem mestu visoke trave.«

Julijan je pogledal okoli sebe; vse je bilo tako kakor nekoč — pred osem stoletji; črčki so pravkar začeli v travah svoje jutranje pesmi.

Teh tal so se dotikale Sokratove noge, je pomislil Julijan, izprožil glavo v posto travo in poljubil zemljo.

— Zdravstvuj, Julijan. Izbral si si le-

po mesto za čitanje. Ali lahko prisedem?

— Sedi. Veseli me. Pesniki nikdar ne motijo samote.

Julijan je premeril mršavega človeka, zavitega v neprimerno dolgi plašč; bil je pesnik Publij Optacijan Porfirij. Nehote se mu je moral nasmehniti in pomisliti: tako majhen, slabokrven in suhljat je, da se bo kmalu pretvoril iz človeka v murna, kakor se pripoveduje v Platonovi ideji o pesnikih.

Publij je umel — podobno ko črčki — živeti malodane brez hrane; bogovi pa mu niso naklonili sposobnosti, da ga ne bi žejalo in skominalo po jedi. Njegov obraz je bil prstene barve in neobrit; brezkrvna usta so nosila pečat gladi in obupa.

— Kako je to, Publij, da imaš tako dolgi plašč? — je vprašal Julijan.

— Ni moj, — je odvrnil pesnik ravno dušno kakor filozof, — to se pravi, tudi moj je, a le za nekaj časa. Glej, najel sem si sobo skupaj z mladim Hefestionom, ki se uči v Atenah govornišstva; na potu je, da postane izvrsten advokat. Za sedaj pa je ubožček kakor jaz — lirskega poet. S tem sem ti povedal dovolj. Založila sva že obleko, posodo, celo črniličnik. Ostal je plašč, ki si ga deliva. Zjutraj grem jaz na prosto, domim se Hefestion ukvarja z Demostenom; zvečer pa si on ogrne klamis, med tem ko jaz kužem svoje verze. Toda ni drugega: tako ti hodim v dolgih oblekah, kakor nekoč stare Trojanke.

Publij Optacijan se je nasmejal; njegov prsteni obraz je postal podoben obrazu pogrebneza jokalea, ki se je nenadoma vzveselil.

— Pogledj, Julijan, je pesnik nadaljeval, — zdaj se nađejam, da bo umrla bogata vdova nekega rimskega zakupnika. Srečni dediči mi nemara poverijo sestavo epitafa in dajo bogato nagrado. Pa tudi ta imaš smolo; vdova je trdo-

glava in zdrava, — navzle obilnemu trudu zdravnikov in dedičev se ji noče zapustiti sveta. Že zdavnaj bi lahko imel lasten plašč. — Čuj, Julijan, pojdi danes z mano!

— Kam?
— Nič ne vprašaj. Še hvaležen boš!
— Kakove skrivnosti pa imaš?
— Ne bodi len, ne vprašaj, vstani le in pojdeva. Pesniki ne store prijatelju pesnikov nič slabega. Uzreš boginjo...
— Kakšno boginjo?
— Artemido lovkinjo.
— Sliko? Kip?
— Lepšo od vseh slik in kipov. Če ljubiš lepoto, vzami plašč in pojdi za mano!

Pesnikov obraz je postal tako mikavno-tajinstven, da je Julijan iz same zvedavosti vstal, si ogrnil plašč in krenil za pesnikom.

— Pogoji, ki ti ga stavim, — ne smeš ničesar govoriti, sicer je konec vsej prelesti. V imenu Kaliope in Erate, zapaj mi!... Nekaj korakov odtod je. Da ti ne bo med potjo dolgčas, ti preberem začetek grobnega nadpisa, ki sem ga zložil zakupnikovi vdovi.

Zavila sta na prazno cesto. Nad rdečkasto Akropolo se je lesketal v prvih solnčnih žarkih bakreni ščit Atene Promahos; konica njenega tenkega kopja se je svetila na nebu, kakor da bi prižgali svečo.

Vzdolž ob kamenitih ograjah, za katerimi so pod šotori smokvinih dreves žuboreli vrelci, so murni urili svoje glasove, kakor da tekmujejo s hripavimi, a navdušenimi poetičnim glasom.

Publij Optacijan Porfirij ni bil ravno nadarjen, toda življenje mu je hodilo prav čudna pota. Pred nekaj leti je imel v Carigradu, blizu halkedonskega predmestja čedno hišico, »pravi Hermesov tempelj«; njegov oče je tržil z oljnim oljem in mu zapustil majhno premoženje, ki bi Optacijanu zadostovalo za brez-

skrbno življenje. Imel pa je kaj nemirnega kri. Bil je častilec starega helenizma, in se je očitno bunil zoper novotarijo, ki jo je nazival: »zmagoslavno krščensko suženjstvo«. Nekoč je spisal svobodomiselnost pesem, ki ni bila po godu carja Konstancija. Sama pesem bi komaj vzbudila njegovo pozornost, toda mesto ma je cikala na njegovo osebo; tega mu ni kajpa mogel odpustiti. Zadel ga je zaslužena kazen: zaplenili so mu hišico in vse imetje, pesnika pa so poslali na divji otočič Arhipelaga. Na otočju ni bilo ničesar razen pečin, koz in mrzlice. Optacij ni bil kos tej preizkušnji; preklel je svoje misli o davni rimski svobodi in sklenil, da kakorkoli popravi storjeni greh.

V prečutih nočeh, ko je drgetal od mrzlice, je pisal na oloku pesnitev v čast carja Konstancija, vpletajoč vanjo posamezne Vergilove verze; poedini stih starega pesnika so bili tako razvrščeni, da so tvorili novo pesem. Ta zapredni umotvor je ugajal na dvoru: Optacijan je pač zadel duh svojega časa.

Potlej se je lotil še težavnijših umotvorov: spisal je ditiramb o Konstanciju, čigar verzi so imeli različno dolžost in so tvorili cele slike, na pr. večevno pastirsko piščalko, vodene orglje, žrtvenik, čigar dim se je dvigal v podobi nenaknih, kratkih verzov. Pravi pravcati čudež spretnosti so bile četveroglate pesmi, zložene iz dvajset ali štirideset heksametrov; posamične črke so bile narisane z rdečim črnolom; če si spojil v štirikotniku vse rdeče črke, si dobil Kristov monogram, cvetlico ali težko razrešljiv ornament, hkrati pa so nastali novi verzi z novo vsebino. Štiri zadnje heksametre v knjigi si lahko čital na osemnajst različnih načinov; od spre-daj, od zadaj, iz sredine, s strani, od zgoraj, od spodaj in tako dalje; kakorkoli si obračal in čital, zmeraj se je pojavil slavošpev carja.

(Dalje.)